

# GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez pocztą: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garment) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

## PRENUMERATA.

NA GAZETĘ LWOWSKĄ Z DODATKIEM dziennym i tygodniowym, i z ROZMAITOŚCIAMI wynosi.

Na czwarty kwartał 1856 od 1go października do ostatniego grudnia:

na miejscu : : : : : 3 złr. 45 kr.

z pocztą : : : : : 4 złr. 30 kr.

Należytość (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Nizsza Ormiańska Nr. 347.

## PRZEGŁĄD.

Monarchya Austriacka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Szwecya. — Rosya. — Księztwa Naddunajskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej pocztą. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

### Monarchya Austriacka.

#### Rzecz urzędowa.

**Lwów, 17. września.** Ministeryum oświecenia publicznego mianowało prefekta szkolnego w arcybiskupim rz. kat. seminarjum dr. Franciszka Puszet komisarzem przy egzaminach ogólnych wydziału jurydyczno-historycznego dla prawa kanonicznego, a trzecim komisarzem przy egzaminach dla prawa rzymskiego przy tym samym wydziale naukowym, z wyjątku profesora tego obiektu w uniwersytecie lwowskim dr. Franciszka Kotter.

Co się do powszechnej podaje wiadomości.

**Lwów, 16. września.** C. k. Namiestnictwo galicyjskie nadało opróżnioną przy złoczowskiej c. k. władzy obwodowej posadę kancelisty kanceliście urzędu powiatowego Anakletowi Gołkowskiemu w Starem mieście.

**Lwów, 17. września.** W gminie Kondratów, obwodzie Złoczowskim, zaprowadzono nową szkołę parafialną, na której uposażenie poświęcono następujące składki:

1) Gmina Kondratów przeznaczyła na wieczne czasy roczną składkę 37 złr. 20 kr. m. k. w gotówce, 4 złr. 33½ kr. w procentach obligacyi, następnie 4 korcy i 4 garncy zboża, to jest 2 korcy i 2 garncy żyta i tyleż jęczmienia.

2) Łaciński proboszcz w Gołogórach Ignacy Święciecki roczną składkę 10 złr. m. k. przez czas swego probostwa w Gołogórach.

Oprócz tego obowiązwała się gmina Kondratów kupiony na umieszczenie szkoły budynek urządzić stosownie na naukę szkolną i na pomieszkanie nauczyciela, utrzymywać go zawsze w dobrym stanie, załatwiać potrzebną przy szkole służbę i na opał szkolnego lokalu dostarczyć potrzebnego paliwa.

Okazaną temi składkami pożyteczną dążność ku rozszerzaniu nauki ludu podaje się z wyrazem zasłużonego uznania do wiadomości publicznej.

**Lwów, 17. września.** We wsi Rykowie, obwodu Złoczowskiego, zaprowadzono nową szkołę trywialną, a na utrzymanie nauczyciela przy niej zabezpieczyła:

a) Gmina Ryków rocznie kwotę 118 złr. m. k.

b) Przyłączająca się do tej szkoły gmina Krasnosielce rocznie kwotę 62 złr. m. k.

Oprócz tego zobowiązały się pomienione dwie gminy do wybudowania szkoły, a tymczasem do postarania się o wynajęcie odpowiedniego na szkołę budynku, tudzież do utrzymywania zawsze w porządnym stanie przyszłego budynku szkolnego, do potrzebnego urządzenia szkoły, jak niemniej przyjęły na siebie koszt opał i usługi przy tej szkole.

Te godne pochwały usiłowania ku podźwignieniu oświaty ludu podaje się z należytem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Z c. k. Namiestnictwa.

**Wiedeń, 19. września.** Dnia 20go września 1856 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesyłany XLII. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 164. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych. sprawiedliwości i handlu z 2. września 1856, prawomocne w administracyjnym okręgu krajowego rządu Krakowskiego, o postępowaniu w usunięciu chylących się do upadku, grożących niebezpieczeństwem życia, lub pożarem budynków.

Nr. 165. Rozporządzenie ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia z 4. września 1856, prawomocne na uniwersytetach w Wiedniu, Pradze, Lwowie, Krakowie, Gracu i Insbruku, o przedłużeniu działalności prowizorycznej ustawy względem organizacji władz akademicznych.

Nr. 166. Dekret ministerstwa finansów z 9. września 1856, prawomocny w krajach koronnych Węgier, Krocacji i Sławonii, Siedmiogrodu, Województwa Serbskiego i Temeskiego Banatu, dotyczący się podwyższenia należitości licencyjnej za uprawę tytoniu na własny użytek.

Nr. 167. Dekret ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości i naczelna komenda armii z 10. września 1856, prawomocny we wszystkich krajach koronnych, o użyciu lekarzy cywilnych przy sądowych rozpoznaniach umarłych w c. k. wojsku i na Pograniczu wojskowym, następnie o wynagrodzeniu tych lekarzy i użytych od władz cywilnych do rozpoznania umarłych lekarzy wojskowych.

Nr. 168. Dekret ministerstwa finansów z 10. września 1856, prawomocny w objętych w powszechnym związku celnym krajach koronnych, dotyczący się upoważnienia pobocznych urzędów celnych II. klasy do wstępnego odprawienia gallet jedwabnych (kokonów)

### Sprawy krajowe.

(Jego Ces. Mość powrócił z Olomuńca. — Cesarz Jego Mość oczekiwany w Budzie. — Miejsce przyszłego zgromadzenia badaczy natury.)

**Wiedeń, 21. września.** Jego c. k. Apostolska Mość przybył wczoraj po południu o 5tej godzinie z Olomuńca do Wiednia, i udał się niezwłocznie do Schönbrunu. — Pojutrze, w poniedziałek uda się Jego Cesarska Mość w podróż do Węgier. Według dotychczasowych rozporządzeń odjedzie Najjaśniejszy Pan z Schönbrunu na Laxenburg do Wimpasing i na równinie pod Trauersdorfem odbędzie przegląd brygady kawalerii generał-majora księcia Holsztynskiego. Na nocleg zjedzie Jego Cesarska Mość do Halbthurn w komitacie Wieselburgskim, gdzie rozlokowana jest brygada kawalerii generał-majora Sternberg.

— *Pest-Ofner Ztg.* ogłasza program uroczystego przyjęcia Jego c. k. Apost. Mości dnia 24. b. m. w Budzie. Najjaśniejszego Pana spodziewają się o godzinie 4tej po południu.

— Na dniu 19. b. m. głosowano za pomocą kartek nad miejscem przyszłego zgromadzenia badaczy natury i lekarzy. Wypadło 224 głosów za miastem Bonn, 212 za Rostokiem, 47 proponowało Karlsruhe, 3 Berlin, 1 Giessen, a 13 kartek bez podpisu musiano odrzucić. Tym sposobem zostało miasto Bonn przeznaczone stosunkową większością głosów na miejsce przyszłego zgromadzenia.

### Portugalia.

(Zajęcie stanu kupieckiego z zwierzchnością sanitarną. — Wybory.)

Paropływ „Ade” przywiózł listy z Lizbony z 9. września. Na Tagu nie było innych okrętów obcych, jak tylko jeden hiszpański i jeden francuski paropływ. Dwanaście okrętów portugalskich, które powróciły z Brezylji otrzymały ze strony lizbońskiej zwierzchności sanitarnej rozkaz do opuszczenia Douro, gdyż przywieźli z sobą zarazę żółtej febry. Stan kupiecki w Oporto protestował przeciw temu nakazowi i odwołał się do ministerstwa, lecz zwierzchność sanitarna mimo to nagliła. Gabinet królewski nie chcąc brać odpowiedzialności na siebie, potwierdził rozporządzenie zwierzchności sanitarnej. Wkrótce po tem telegrafował inspektor portowy



z Oporto: „Właściciele tych 12 okrętów ściągnęli majątków okrętowych. Jeśli rozkaz ma być spełniony, tedy wypada przysłać majątków z Lizbony.“ Listy prywatne z Oporto upewniają, że na okrętach wspomnianych nie pojawiły się potąd żadne ślady żółtej febry. Z przyczyny zbliżających się wyborów do Izby utworzyło się 4 komitetów wyborowych, z których 3 ogłosiło już swój program. Rząd z swej strony nie przedsięwziął jeszcze żadnych kroków w tym względzie.

## Hiszpania.

(Depsza z 17. września.)

Depsza z **Madrytu** z 17go września donosi: „Konstytucję równie jak i ustawę dodatkową przyjęto bardzo dobrze. — Pod względem sprzedaży dóbr i akcyzy nie zapadła jeszcze żadna stanowcza uchwała.“

## Anglia.

(Zagodzenie sporu Hiszpanii z Meksykiem.)

**Londyn**, 16go września. Bawiący tutaj angielski jenerałny konzul w Meksyku ogłosił, że rządy meksykański i hiszpański porozumiały się względem swego sporu. Mieszana komisja będzie rozpoznawać hiszpańskie pretensje, czyli pierwiastkowo przyznane są wierzycielom hiszpańskim, i czyli według art. 12 konwencji z r. 1851 i art. 13 traktatu z roku 1853 należy je uważać za ważne. W takim przypadku, będą uznane i niszczone; inne tylko wtedy, gdy są w ręku rzetelnych właścicieli z zastrzeżeniem cywilnego i kryminalnego procesu przeciw tym, którzy najpierwsi nielegalnie likwidata wydali. Rząd meksykański ogłosi publicznie ich imiona.

## Francja.

(Deputacja biskajka. — Sieć telegraficzna. — Powstanie Kabilów. — Deportacja do Cayenny wstrzymana. — Powrót angielsko-szwajcarskiej legii. — Wiadomości bieżące.)

**Paryż**, 17go września. *Monitor*, wydany dziś bez części urzędowej, donosi z Biarritz z 14. września: „Marszałek Serrano przedstawił Ich Mość Cesarstwu deputację Biskai przyslaną dla doręczenia Cesarzowi jednogłośnie uchwałę junty tej prowincji, która przyznaje Cesarzowi prawo do używania tytułu i przywilejów połączonych z godnością Sennora i obywatela Biskai. Panowie Lopez de Balle i Salvador de Laguerica doręczyli Cesarzowi po bardzo pochlebnej przemowie dokumenta urzędowe. Jego Mość Cesarz odpowiedział z wyrazem podziękowania za to, że Jej Mość Królowa Hiszpanii dozwoliła mu przedstawić tę deputację, a oraz, że go mocno wzrusza ten dowód sympatii prowincji biskajskich ku Cesarzowej i jego synowi; takie manifestacyi mogą tylko ściślej spoić węzły, jakie łączą obadwa kraje, i jego uszczęśliwia ta myśl, że w następcy tronu Francji płynie także krew hiszpańska, gdyż rycerski ten i wojenny kraj obudzał w nim zawsze równie szacunek jak i zyczliwość. — Deputowani prowincji biskajskich byli zeszłego poniedziałku na obiedzie w wili Eugenii. Cesarz doręczył im krzyż legi honorowej i oznajmił, że zamówił w fabryce w Severs dla deputacji trzy wazy z wizerunkiem Cesarza, Cesarzowi i następcy tronu. — Cesarz postanowił niedawno, ażeby rozpoczęto natychmiast kosztem rządu pierwsze roboty około telegraficznej sieci pyrenejskiej, a mianowicie na przestrzeni 120 kilometrów między Pau i Dax, z warunkiem, że wydatki te powróci później koncesjonowane towarzystwo. — Telegraf elektryczny między Algierem i Aumale został otworzony 2. września.

— Depesza z Marsylii z dnia dzisiejszego donosi: „Przytłumione w Kabylji powstanie było szeroko rozgałęzione i bardzo znaczne. Mieszkańcy Algierji są za ekspedycją z obawy nowych zaburzeń. — Roboty około kolei żelaznej ztąd do Tulonu odbywają się z wielką gorliwością.“ — Rząd wydał rozkaz, ażeby we wszystkich portach Francji zawieszono deportację zbrodniarzy do Cayenny.

— Z Kaletu donoszą z 16.: Paropływ „l'Imperatrice“ przybył w tej chwili z Dowru i wysadził na ląd 100 ludzi angielsko-szwajcarskiej legii, którzy udadzą się koleją żelazną do Sztrasburga.

— Z **Marsylii** piszą z 17. września: Targ na zboże nieco lepszy, lecz potąd nieotrzymano jeszcze znacznych dowozów.

Dla blizkiej już pory zimowej nie zaczyna się jeszcze tego roku prace regulacyi pogranicza persko-rosyjskiego.

## Belgia.

(Religijne wychowanie.)

Przewielebny biskup Gandawy wydał pasterski list, tyczący się publicznej nauki wewnątrz jego dyecezyi. Wyraża w nim, że większa część szkół elementarnych doskonale jest urządzona, jednakże gymnazya odpowiadają tylko po części jego życzeniom pod względem nauki religijnej. Najszczególniej zaś ubolewa nad stanem uniwersytetu gandawskiego, na którym funkcyonują tacy profesorowie, których nauka jest widocznie zła, bluźniercza i kacerska. Dlatego uznał za rzecz potrzebną udać się do ojca świętego i ogłosił następującą odpowiedź z 28. lipca:

„Czcigodny Bracie! Pochwalamy, jak na to zasługuje, tak rozstropny i mądry sposób, którego używasz napominając proboszczów Twej dyecezyi, ażeby silnie i dobitnie zawiadomili rodziców, na jakie niebezpieczeństwa narażeni są ich synowie, którzy uczęszczają do uniwersytetu w Gandawie. Było nam bardzo przyjemno, gdyśmy się dowiedzieli z Twych własnych listów, że takiego samego sposobu użyli nasi czcigodni Bracia, biskupi z Tournai i Brügge. Je-

steśmy zupełnie przekonani, że wielka Twoja arcypasterska staranność i bacność powoduje Cię do podwojenia uwagi, pracy, starań, i do użycia wszelkich środków, ażeby spustoszenia tej strasznej choroby nie zaraziły i nie zniszczyły Twojej trzody. Nakoniec korzystamy bardzo chętnie z tej sposobności, okazując Ci na nowo szczególniejszą Naszą zyczliwość. *Plus IX, Papeś.*“

Do tego załączył przewielebny biskup doniesienie o zgubnych naukach trzech profesorów. Prócz tego powstaje na literackie towarzystwo w Gandawie, i którego biblioteka zawiera bardzo wiele złych książek. Zresztą bardzo małą mają wartość także inne towarzystwa. Biskup daje więc radę, ażeby zapytać księży, do których szkół należy posyłać dzieci.

## Szwajcaria.

(Prasa opozycyjna. — Wiek więźniów.)

W czasie powstania i jeszcze ośm dni później nie mógł w Neuchurgu wychodzić żaden dziennik opozycyjny. Teraz dopiero plac-komendant, Ami Girard dał pozwolenie na wydanie dziennika *Neuchatelois*, organu umiarkowanych rojalistów; ale dziennik ten będzie tylko zawierał same wypadki, bez dalszego rozbioru.

— O wieku więźniów politycznych donoszą co następuje: Pułkownik Pourtalés-Steiger ma lat 57, podpułkownik Meuron 54, Pourtales Sandoz 60, porucznik Ibbetson 56, kupiec Jeanjaquet 48, porucznik Petitpierre de Wesdehlen 65, profesor Perret-Gentil 59, Brequet 61, Bernard Ritter 60 lat.

## Włochy.

(Wiadomości bieżące z Włoch. — Cesarzowa rosyjska, Cesarz Francuzów i Rosyjski spodziewani do Nizy. — Układy kościelne z Turcyą. — Kardynał Viale Prela przybył do Rzymu.)

Wiadomości z Włoch w wielorakim względzie są ważne: W tej chwili zgromadzeni są w Turynie zawierzycielni przy zagranicznych dworach posłowie piemontcy.

— Francuski poseł Duca di Gramont bawi w Nissie, gdzie najął pałac na zimę, gdyż tam spodziewany jest Cesarz Napoleon. Również Cesarz Aleksander ma przybyć w styczniu 1857 do Nissy, ażeby odwiedzić swoją dostojną matkę i zjechać się z Cesarzem Napoleonem.

— Rosyjski jenerał Stackelberg zwiedził w towarzystwie piemontckiego komenderującego jenerała fortecę Alessandryę. Potem udał się do Nissy i zdecydował się za wyborem rokosznej wili na Avigdor na rezydencję dla Jej M. Cesarzowej rosyjskiej. W dwóch pobliskich domach będzie umieszczona świta. Przedsięwzięto już rosyjskim kosztem potrzebne przygotowania. Cesarzowa nie będzie mieszkać w Palazzo reale; zdaje się, że tam tylko Król Wiktor Emanuel wysiedzie.

— Dnia 16. b. m. przybył do Parmy pruski poseł, baron Reumont, i doręczył swe listy wierzytelne.

— Dnia 11. b. m. odbyło się w Rzymie w obecności Papieża zgromadzenie kardynałów i prałatów, należących do kongregacyi nadzwyczajnych spraw kościelnych. Według *Gaz. uff. di Venezia*, przedmiotem obrad miały być religijne sprawy Oryentu. Przez łacińskiego arcybiskupa w Konstantynopolu zaproponował Sułtan stolicy apostolskiej zaprowadzenie dyplomatycznej komunikacyi dla zabezpieczenia spraw katolickich w tureckim państwie.

— *Giorn. di Roma* pisze: Jego Eminencya książdz arcybiskup w Bononii, kardynał *Viale Prela* przybył 12. wieczór do Rzymu, i miał niezwłocznie prywatne posłuchanie u J. S. Papieża, poczem J. Eminencya złożył wizytę sekretarzowi państwa, kardynałowi Antonelli. Nazajutrz udał się J. Eminencya w towarzystwie sekretarza państwa znow na posłuchanie u Ojca świętego.

## Szwecya.

(Przyjęcie księcia Napoleona.)

**Sztokholm**, 12. września. Jego cesarzew. Mość książę Napoleon przybył dziś o godzinie 1. w południe na pokładzie francuskiego paropływu „Reine Hortense“ do tutejszego portu. Książę Wschodniej Gotlandyi oddał Księżu wizytę na pokładzie paropływu, z nim udał się dostojny gość ckwipazem królewskim do zamku, gdzie go Król osobiście przyjmował. Potem odwiedził Król Księcia w przyrządzonych dla niego komnatach w zamku, i wręczył mu przy tej sposobności insygnia orderu serafijnego. Książę miał zamiar nie mieszkać podczas pobytu swego tutaj w zamku królewskim, lecz pozostawać na pokładzie paropływu „Reine Hortense.“

## Rosya.

(Amnestya powszechna. — Organizacya armii kaukaskiej. — Pismo Cesarzskie do Metropolity i do Orłowa. — Obchód uroczystości w Odessie. — Książę Sasko-altenburski.)

Dzienniki petersburskie ogłaszają następujący ukaz cesarski do rządzącego senatu:

Chcąc w dniu koronacyi Naszej dać nowy dowód łaski tym, którzy skazani zostali za przestępstwa polityczne, lecz okazaną skrupułą i dobrem postępowaniem od czasu zapadłego wyroku zasłużyli na względy, postanowiliśmy przynieść im ulgę oznaczoną w manifestie Naszem z dnia dzisiejszego. Z liczby osób wymienionych, które skazano wyrokiem najwyższego trybunału sądowego z 13go lipca 1826, dekretami komisji wojskowej z tegoż roku i z 18. sierpnia 1827, tudzież wyrokiem rady państwa z 24. lutego 1829 za



udział w planach i czynnościach tajnych towarzystw wykrytych roku 1825 i 1827, otrzymują ułaskawienie:

1) Ci, co się w Syberji na osiedleniu znajdują, a mianowicie: S. Trubecki, E. Oboleński, M. Murawiew Apostoł, J. Gorbaczewski, A. Poggio, W. Beczasmow, J. Puszkina, S. Wołkoński, J. Jakuszkin, D. Sawaliszyn, D. Szeping-Rostowski, J. Kiryjew, A. Frolow, M. Restużew, W. Steingel, G. Bateńkow, P. Falenberg, J. Lubliński, W. Koleśnikow; ci, którym Syberję oznaczono za miejsce pobytu: dawniejszy sekretarz gubernatorski A. Wedenapinin, M. Küchelbecker, B. Sołowiew, A. Bystrzycki, F. Baszmakow, D. Taptukow i Ch. Drużynin; ci, co w Syberji służą w administracji cywilnej: N. i A. Krukow, N. Bassargin, P. Swistunow, J. Annenkow i A. Brigen. Tym wszystkim pozwala się wraz z ich rodziną wrócić z Sybiru i zamieszkać gdzie im się tylko podoba, z wyjątkiem tylko Petersburga i Moskwy. Tych zaś, którym już dawniej wolno było powrócić z Sybiru i mieszkać w środkowych guberniach, uwalnia się od wszelkiego ograniczenia.

2) Tak więc wraca się szlachectwo dziedziczne tak tym, którym teraz powrót pozwala się, jak niemniej i tym, którzy już w guberniach państwa znowu zamieszkali, a którym za przestępstwa wspomniane odjęto wyrokiem sądowym zaszczyt szlachectwa, i co je w służbie na nowo nie nabyli, wraz z ich dziećmi prawowitemi i dziećmi tych, co po ogłoszonym wyroku umarli, lecz nie przynajmniej im prawa do ich posiadłości dawniejszych. Następujące zaś osoby, które za przewiny polityczne utracili swą rangę, a mianowicie: Steingel, Rosen, Czernyszew, Czerkaszow, Galiczyn, Sołowiew i ich potomstwo prawowite, otrzymują dawniejszy swój tytuł: Galiczyn tytuł książęcy, Czernyszew hrabski, inni zaś tytuł barona. W razie gdyby pozostali prawowici potomkowie po zmarłych i w procesach wspomnianych wyrokiem sądowym skazanych, tedy dzieciom tym przywraca się również tytuł honorowy ich ojca.

3) Dzieciom skazanych roku 1826 wyrokiem trybunału kryminalnego: Dawidowa, Iwaszewa, Küchelbecker'a i Rosen'a, które przy oddaniu ich do szkół otrzymali nazwę: „Wasylew“ i „Rosenow“ — przywraca się nazwisko familijne.

Również i tym wszystkim z zachodnich gubernii, którzy mieli udział w powstaniu polskim roku 1831, i którym dla nienaganego ich postępowania pozwala się wrócić do kraju, jak niemniej i dzieciom prawowitym urodzonym po skondemnowaniu ich ojca, przywraca się prawa dawniej przysługujące szlachectwa, bez przyznania im jednak dawniejszych posiadłości. Także i tym, którzy do innych stanów należeli, przywraca się dawniejsze prawa co do ich stanu.

— O nowej organizacji armii kaukaskiej piszą gazecie szlaskiej: Armia kaukaska składa się podług nowego planu z czterech kompletnych dywizji piechoty, 19tej (pod Kołowskim), 20tej (pod Jewdokimowem), 21tej (pod Orbelianim) i z dywizji grenadierów (pod baronem Wrewskim); zaczętem najmniej z 64.000 ludzi dobowego wojska, do czego należą jeszcze trzy pułki regularnej konnicy, 18 gruzijskich batalionów liniowych, i mnóstwo bardzo przydatnego do wojny w Kaukazy wojska nieregularnego. Dotąd zostaje tam jeszcze nawet 18. dywizya, z którą ogólna siła regularnej piechoty wynosiłaby 80 000 ludzi. Nowy podział rozmaitych okręgów naczelniej komendy, a mianowicie nowe stanowisko czernomorskiego dystryktu są widocznie wyrachowane na to, by w razie ważniejszych operacji wojennych zapewnić sobie zgodniejsze współdziałanie niż dotąd.

— Do metropolity moskiewskiego, Filareta, który dopełnił obřędu kościelnego podczas koronacji cesarskiej, wydał J. M. Cesarz rosyjski następujące pismo własnoręczne:

„Filarecie, przewielebny metropolito moskiewski! W światłej swej gorliwości o wiarę prawosławną, z gorącą miłością ku kościołowi, tronowi i ojczyźnie, z głęboką wiadomością spraw kościelnych i moralnych potrzeb Oweczarni Waszej dopełniacie od wielu już lat niezmiernie arcybiskupskich powinności Waszych w sposób zasługujący na wszelką pochwałę. W ocenieniu zasług i trudów całego kapłańskiego życia Waszego i uważając za rzecz słuszną okazania Wam szczególnego dowodu cesarskich względów Moich i życzliwości, posyłam Wam najtęskawiej ofiarowany z Mojej strony pastorał, sadzony drogiemi kamieniami. Pragnę z całego serca, byście pod opieką Pana zastępów wzmogli się do nowych czynności kapłańskich na dobro kościoła świętego i ojczyzny. Polecając się modłom Waszym zostaje Wam zawsze życzliwy Alexander.“

Pismo, którem J. M. Cesarz nadał hrabi Orłowowi godność książęcą jest następujące:

„Hrabio Alexy Fedorowicz! Przy koronacji dzisiejszej nie mogę tego pominąć niepamięcią, żeście przed laty 30 stali w chwili równie ważnej obok tronu wiekopomnej pamięci Ojca Mojego i uznaję to z największą dla serca Mego przyjemnością, żeście byli wiernym służą Ojca Mojego, który Was miłował jak przyjaciela swego i przy każdej sposobności uważał Was za najbliższego i najwierniejszego współpracownika swego, gdzie tylko dobro państwa, tudzież ściśle wykonanie jego zamiarów i planów tego wymagało. Jakoż wyraziłem Wam już dawniej Moje serdeczną wdzięczność za Waszą gorliwość dla Mnie, dla Mego domu dostojnego, i wysokie poważanie Waszej zacności. A teraz wynurzając powtórnie te uczucia Moje podnoszę dzisiejszym ukazem do senatu rządzącego Was i

Waszych potomków do godności księcia państwa rosyjskiego, a to w nagrodę Waszej służby zaletnej i pamiętnych usług oddanych ojczyźnie ostatnimi czasy na konferencyach z europejskimi mocarstwami, co z Rosją walczyli. Uwiadamiając Was o tem pozostaje Wam zawsze życzliwy. Alexander.“

Z Odesy piszą z 31. września: Najprzód obchodzono tu przez trzy dni uroczystość koronacji cesarskiej, a dnia wczorajszego urodziny J. M. Cesarza.

Ostatnim paropływem przybył tu (w niedzielę) incognito książę Maurycy Sasko-altenburski, który jak słychać zamierza zwiedzić przy tej sposobności widowie walki o Sebastopol. — Wiadomo wprawdzie powszechnie, że z rozkazu cesarskiego ma być zniesiona kwarantana w Odesie w bieżącym roku nawigacyjnym, lecz władze nie odważyły się przystąpić do spełnienia tego rozkazu w nieobecności gubernatora jeneralnego; książę musiał więc przesiedzieć przez cztery dni w kwarantanie, która poład jeszcze nie ustała. Z wielką niecierpliwością wyglądają też powrotu hrabi Strogonowa.

## Księstwa Naddunajskie.

(Rozgraniczenie w Bessarabii rozpoczęte.)

Z Gałacz piszą pod dniem 9. września dziennikowi *Corr. Ital.* o stanie sprawy uregulowania granicy: Komisya w Bessarabii pociągnęła już granicę od morza aż do Bolgradu, gdzie wczoraj wieczór stanęła. A że tę część uregulowania granicy ukończono w jednym tygodniu, więc można się spodziewać, że całe wytknięcie granicy nastąpi po koniec b. m. albo połowy października, jeżeli to prawda, jak utrzymują, że dotychczas ówierć roboty skończono. Niezatrzymując się w Bolgradzie odjadą jutro komisarze. Linję pograniczną ciągną zwyczajnym pługiem, któremu komisarze towarzyszą. Sporna kwestya względem Bolgradu nie jest jeszcze załatwiona ze strony rządów, gdyż jeszcze wczoraj czekała komisya na instrukcye odnośne. Jeżeli więc nie zajdą nowe przeszkody, a sprawa Bolgradu zostanie dotychczas rozstrzygnięta, tedy uregulowanie granicy będzie po dzień 15. października dokonaniem.

## Turcya.

(Wręczenie orderu Ś. Szezepana Sultanowi. — Nowy gubernator do Bośni. — Wiadomości bieżące.)

Z Konstantynopola otrzymano wiadomości sięgające po dzień 11. b. m.:

*Journ. di Constant.* pisze: Dnia 8. b. m. wręczył w pałacu Dolma-Bageze J. Excelencya baron Koller J. M. Sultanowi w obecności najznakomitszych dygnitarzów tureckich przesłany mu przez Najjaśniejszego Cesarza austriackiego wielki krzyż orderu św. Szezepana w brylantach. Baron Koller odbył wjazd tureckimi powozami nadwornymi w asystencji urzędników internuncjatury austriackiej.

Nowy gubernator jeneralny w Bośni, Mehemet Basza, otrzymał rozkaz przygotowania do podróży paropływem rządowym. Dla skrócenia drogi przeplynie zatokę pod Cattaro, równocześnie zwiedzić ma i tę część kraju, gdzie zaszły ostatnie zaburzenia. Z przyczyny też tych zaburzeń pozostanie i nadal jeszcze w Monastyrze główna kwatery rumelijskiego korpusu armii, który wyruszyć miał do Szumli.

— Eskadra admirała Lyons, która miała opuścić Bosfor 10. b. m. uda się na Smyrnę i Ateny do Malty. — Pożar w Ghimleh zniszczył znaczne masy towarów, i tysiące ludzi zostało bez przytułku. — Khalik Effendi został mianowany tureckim rezydentem ministeryalnym przy dworze ateńskim. — Ponieważ nadchodzi już zima, nierozpocznie się w tym roku regulacya granicy między Rosją, Persją i Turcją.

## Doniesienia z ostatniej poczty.

Nizza, 18. września. Matka J. M. Cesarza rosyjskiego spodziewana tu w połowie października; Król Sardyński ma przybyć do Nizy z końcem października albo w pierwszych dniach listopada.

Turyn, 18. września. Ogłoszono traktat mocą którego połączone zostało towarzystwo kolei żelaznej Wiktora Emanuela z towarzystwem kolei żelaznej z Turynu do Nowarry.

## Wiadomości handlowe.

Stryj, 15. września. Według doniesień handlowych podajemy średnie ceny zboża i innych foraliów, jakie były w drugiej połowie sierpnia na targach w Roźniatowie, Skolem, Stryju, Wojniłowie, Żydaczowie i Zurawnie: korzec pszenicy 10r.—9r.—8r.—10r.—9r.—9r.30k.; żyta 6r.48k.—5r.24k.—5r.48k.—6k.30k. 4r.48k.—7r.; jęczmienia 5r.—0—4r.7k.—5r.—4r.—5r.30k.; owsa 3r.—3r.36k.—2r.51k.—3r.12k.—2r.48k.—4r.; hreczki 6r.—0—5r.34k.—0—4r.—0; kukurudzy 6r.12k.—5r.48k.—6r.30k.—6r.—6r.—7r.; kartofli 3r.—2r.40k.—2r.14k.—0—2r.24k.—2r.40k. Cetnar siana 48k.—2r.—28k.—45k.—48k.—40k. Sąg drzewa twardego 6r.12k.—3r.36k.—7r.30k.—4r.—6r.—5r.30k.; miękkiego 5r.—2r.36k. 5r.—3r.—5r.—4r.30k. Funt mięsa wołowego 4<sup>1</sup>/<sub>5</sub>k.—6k.—4<sup>1</sup>/<sub>5</sub>k.—5<sup>3</sup>/<sub>4</sub>k.—5k.—6<sup>1</sup>/<sub>4</sub>k. Garniec okowity 1r.46k.—1r.15k.—2r.24k.—1r.9k.—1r.12k.—1r.30k. mon. konw.



## Kurs lwowski.

Dnia 23. września.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. konw.	4	44	4	47
Dukat cesarski . . . . . " "	4	52	4	55
Półimperyj zł. rosyjski . . . . . " "	8	23	8	26
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	37 $\frac{1}{2}$	1	38
Talar pruski . . . . . " "	1	30 $\frac{1}{2}$	1	31 $\frac{1}{2}$
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " "	1	11	1	12
Galicyj. listy zastawne za 100 złr. } bez	79	45	80	10
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne } kuponów	74	25	75	—
539 Pożyczka narodowa . . . . .	81	—	82	—

## Wiedeński kurs papierów.

Dnia 20. września.

w przecięciu

Obligacje długu państwa . . . . . 5% za sto 82 $\frac{5}{8}$	82 $\frac{5}{8}$
detto pożyczki narod. . . . . 5% " 83 $\frac{1}{2}$ 84 $\frac{1}{8}$	84 $\frac{1}{8}$
detto z r. 1851 serya B. . . . . 5% " —	—
detto z r. 1853 z wypłatą . . . . . 5% " —	—
Obligacje długu państwa . . . . . 4 $\frac{1}{2}$ % " —	—
detto . . . . . 4 $\frac{1}{2}$ % " —	—
detto z r. 1850 z wypłatą . . . . . 4 $\frac{1}{2}$ % " —	—
detto . . . . . 3 $\frac{1}{2}$ % " —	—
detto . . . . . 2 $\frac{1}{2}$ % " —	—
Pożyczka z losami z r. 1834 . . . . . " —	—
detto . . . . . " —	—
detto z r. 1839 . . . . . " —	—
detto z r. 1854 . . . . . " 108	108
Obl. wiedeńskiego banku . . . . . 2 $\frac{1}{2}$ % —	—
Obl. lomb. wien. pożyczki z r. 1850 . . . . . 5% —	—
Obl. indemn. Niz. Austr. . . . . 5% —	—
detto galicyjskie i węgierskie . . . . . 5% —	—
detto krajów koron. . . . . 5% 80 $\frac{1}{2}$	80 $\frac{1}{2}$
Akeye bankowe . . . . . 1070 1072	1071
Akeye n. a. Tow. eskp. na 500 złr. . . . .	—
Akeye c. k. uprz. Tow. kred. dla hand. i przem. 360 356 $\frac{3}{4}$ 368 364	362 $\frac{3}{4}$
Akeye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr. 2720	2720
Akeye kolei żel. Głognickiej na 500 złr. . . . .	—
Akeye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr. . . . .	—
Akc. kol. Budziń.-Lineko-Gmundz. na 250 złr. . . . .	—
Akeye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr. 568 563	564
Akeye austr. Lloyd'a w Tryeście na 500 złr. 450	450
Galie. listy zastawne po 4% na 100 złr. . . . .	—
Renty Como . . . . .	—

## Wiedeński kurs weksłów.

Dnia 20. września.

w przecięciu

Amsterdam za 100 holl. złotych . . . . . 87	87	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur. . . . . 105 $\frac{1}{4}$ 105 $\frac{1}{8}$ l.	105 $\frac{1}{8}$	uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 $\frac{1}{2}$ fl. 104 $\frac{1}{8}$ 1 $\frac{1}{4}$ 1 $\frac{1}{8}$	104 $\frac{1}{8}$	3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont. . . . .	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank. . . . . 77 $\frac{3}{4}$ 1 $\frac{1}{4}$ 1 $\frac{1}{2}$	77 $\frac{1}{2}$	2 m.
Lipsk za 100 talarów . . . . .	—	2 m.
Liwna za 300 lire toskań. . . . . 105 104 $\frac{3}{4}$	105	2 m.
Londyn za 1 funt. sztrl. . . . . 10—13 11 11 $\frac{1}{2}$ l.	10—11 $\frac{1}{2}$	3 m.
Lyon za 300 franków . . . . .	—	2 m.
Mediolan za 300 lire austr. . . . . 103 $\frac{7}{8}$ 104	103 $\frac{7}{8}$	2 m.
Marsylia za 300 franków . . . . . 121 $\frac{1}{4}$ 2 m.	121 $\frac{1}{4}$	2 m.
Paryż za 300 franków . . . . . 121 $\frac{5}{8}$ 1 $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{8}$	121 $\frac{5}{8}$	2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para . . . . . 261	261	31 T. S.

## KRONIKA.

Ludne miasto Cheltenham w Anglii było w zeszłym miesiącu przez cały tydzień punktem zebrania wszystkich uczonych angielskich. Odbyło się bowiem w tem mieście dwudzieste szóste zgromadzenie stowarzyszenia angielskiego ku popieraniu nauki. (The British Association for the advancement of Science.) Oprócz uczonych z powołania zebrało się mnóstwo ciekawych dla słuchania rozpraw, wiele znakomitych osób z zagranicy, a przytem do 260 kobiet strojnych, urodziwych i wysoko wykształconych. Wszystkie dzienniki londyńskie przysłały też do Cheltenham swych korespondentów i stenografów.

Zgromadzenie podzieliło się na siedm sekcji: nauk fizycznych i matematycznych, nauk chemicznych, geologii, zoologii, botaniki i fizjologii, geografii i etnografii, ekonomii społecznej, statystyki, mechaniki. Między licznemi rozprawami odznaczała się mowa pułkownika Rawlinsona bardzo uczonego podróżnika i archeologa o czytaniu napisów asyryjskich i babilońskich, porównaniu języka perskiego z babilońskim. P. Dobson czytał o przyczynach wielkich wylewów wód. Wielce zajmujące były rozprawy trzech doktorów (Stefenson, Mac Adam i Horsley) o otruciach strychninem. Z uwagą słuchano także rozprawy p. Baver o szkołach poprawy (reformatory schools) dla młodych przestępców. Sekcja ekonomii odczytała kilka ciekawych traktatów, jak pana Tratt o stosunku i związku między ubóstwem a zbrodnią; P. Suilly: o ludności w Irlandyi w latach 1603 i 1856; o powodach wzmagania się peryodycznego i ubywania ludności; Dawson: Porównanie niewolnictwa w Stanach zjednoczonych i fabryk bawełny w Anglii. — Kilku członków czytało rozprawy o pojedynczym urządzeniu miary i wagi i o zaprowadzeniu systemu dziesiątkowego. Jedną z najciekawszych była rozprawa pana W. Newmarch o kredycie ruchomym i o najnowszych instytucjach kredytu francuskiego.

Na zakończenie tej krótkiej wiadomości o owym kongresie dodać należy, że komitet, by niezużyć słuchaczy przybyłych z wszystkich stron Anglii, urządził cały szereg zabaw i wycieczek naukowych mających na celu poszukiwania geologiczne, archeologiczne i inne. Zwiedziano piękną galerję obrazów lorda Northwrite, okolice Cheltenham, Cirechester, z odkrytymi niedawno starożytnościami złożonemi w muzeum, śladami municypium rzymskiego, rozmaite pokłady z gór Colswold, opactwo Tewkesbury, zamek Sudeley, katedry w Glou-

Konstantynopol za 1 złoty Para . . . . . za sto — w przecięciu  
Cesarzskie dukaty . . . . . 81 $\frac{1}{2}$  1 $\frac{1}{2}$  t. — T. S.  
Dukaty al marco . . . . . 81 $\frac{1}{2}$  Agio.  
— Agio.

## Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 23. września.

Oblig. długu państwa 5% 80; 4 $\frac{1}{2}$ % —; 4% —; 4% z r. 1850 —. 3% —; 2 $\frac{1}{2}$ % —. Losowane obligacje 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 124. Wiedeń. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akeye bank. 1070. Akeye kolei półn. 2520. Głognickiej kolei żelaznej —. Cedenburskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 549. Lloyd —. Galie. listy zast. w Wiedniu —. Akeye niższo-austr. Towarzystwa eskomp. 500 złr. 565 złr.

Amsterdam l. 2 m. —. Augsburg 104 $\frac{3}{8}$  3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt 103 $\frac{7}{8}$  2 m. Hamburg 76 $\frac{7}{8}$  2 m. Liwna — l. 2 m. Londyn 10 — 8. 2 m. Mediolan 103 $\frac{3}{8}$ . Marsylia 121. Paryż 121 $\frac{3}{8}$ . Bukareszt 260. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 7 $\frac{1}{8}$ . Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. 74 $\frac{1}{2}$ . Renty Como. —. Pożyczka z r. 1854 104 $\frac{1}{2}$ . Pożyczka narodowa 82 $\frac{1}{8}$ . C. k. austr. akeye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. — fr. Akeye c. k. uprzyw. zakładu kredyt. 333 $\frac{1}{2}$ . Hypotekar. listy zastawne —. Akeye zachodniej kolei żelaznej 210.

## Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. września.

Hr. Łoś Gustaw, z Wercraty. — Baron Brückmann Ludw., z Manasterca. — PP. Wiszniewski Henr., z Dobran. — Szelski Kazm., z Chodackowa. — Gorajski Adam, c. k. szambelan, Niemezewski Feliks, c. k. radca sądu kraj., Morawski Konst. i Wybranowski Leon., z Krakowa. — Krański Edm., z Leszczowatego. — Gnoiński Aleks., z Krasnego. — Kieszkowski Józ. z Wybranówki. — Torosiewicz Emil, z Zastawia. — Chelchowski Tomasz, dyrektor teatru, z Krakowa.

## Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. września.

Książę Czartoryski Aleksander, do Dębicy. — Hr. Ożarowski Konst., do Laszek małych. — PP. Bobowski, c. k. sekretarz nam., do Przemyśla. — Dr. Sacher, do Dębicy. — Drlik Franc., c. k. komis. powiat., do Czerniowiec. — Bigelmayer, c. k. radca finans., do Strzja. — Głogowski Arthur, do Bojańca — Udrycki Adolf, do Choronowa. — Ubysz Henryk, do Żółkwi. — Ubysz Wacław, do Ostobuża. — Stecki Adolf, do Środopolec. — Białobrzęski Stanisł., c. k. pens. radca apell., do Działdowa. — Czermiński Jul., do Glińska.

## Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 22. września.

Pora	Barometr w mierze parys. spró- wadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan po- wietrza wilgo- tnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	325.73	+ 4.5°	93.9	północny	sł. mgła
2. god. popoł.	325.61	+ 10.1°	75.9	wschodni	" pochmurno
10. god. wiecz.	325.46	+ 8.0°	90.3	"	"

cester, Worcester, Hereford, zamki Berkeley, Chelstow i t. d. Do wszystkich tych wycieczek należały oprócz uczonych damy przybyłe na posiedzenia kongresu i inni goście.

— Jedną z osobliwości Moskwy jest opatrzenie tej stolicy wodą. — Rzeki, przerzynające Moskwę ubogie są w wodę, a brzegi Janzy zabudowane zakładami fabrycznymi i fabrykami; woda studzienna z natury samego gruntu niedobra; ale zaradzono temu niedostatkowi. Przedewszystkiem wprowadzono do stolicy wodę o wiorst dwadzieścia, i teraz dzięki umiejętnym rozporządzeniom dyrygujących budową jeneralów, najodleglejsze zakątki tej wielkiej stolicy opatrzone są wyborań wodą, przyzem oprócz rzeczywistej potrzeby miano na widoku przyozdobienie głównych placów wodotryskami, z których wiele odznacza się i pod względem architektonicznym.

Moskwie dostarczają wody sztuczne wodociągi, biorąc je ze czterech źródeł. Wszystkie te roboty dokonywają się z funduszu po 1/4 procentu od wszystkich nieruchomości w mieście; pobór ten ustanowiony na lat 8, od 1850 do 1858 roku. Uboga we własną wodę Moskwa wszędzie ma teraz wyborań wodę z wodotrysków i pomp, których liczba z każdym rokiem się pomnaża.

— Wydawnictwo dzieł znakomitych pisarzy krajowych, drukowane kosztem księgarza K. Jabłońskiego we Lwowie, wygotowało rękopism dla swego wydawnictwa pism Tymona Zaborowskiego następującej treści:

Um wit. Poema dramatyczne w trzech aktach.

Chmielnicki. Tragedya oryginalna w pięciu aktach.

Tajemnica czyli Borys i Milwiana. Tragedya oryginalna w pięciu aktach.

Zdobycie Kijowa przez Bolesława Chrobrego. Poemat w siedmiu pieśniach.

Parnas we śnie.

Dumy Podolskie.

Wiersze wyjęte z listów autora pisanych do swego wuja Wincentego Szeptyckiego i Wgo Pana Floryana Łaszowskiego.

Wiele drobnych poezji autora i wierszy na zgon jego.

Przy dzisiejszej Gazecie Nr. 39. Rozmaitości.